

Теорія та методика навчання

УДК 81'243:005.336.2]:316.77

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18807531>

**Іншомовна комунікативна компетентність у полілінгвальному
середовищі як багатогранний особистісний ресурс фахівців немовних
спеціальностей**

Пасхал Олександра Сергіївна

асистент кафедри психології, Український державний університет імені

Михайла Драгоманова

<https://orcid.org/0009-0001-9448-8902>

Прийнято: 11.02.2026 | Опубліковано: 26.02.2026

Анотація. Мета статті: дослідити та проаналізувати іншомовну комунікативну компетентність як особистісний ресурс. **Результати дослідження.** Поняття комунікативної компетентності залишається неоднозначним, тоді як її складові, представлені у вітчизняних і західних моделях, мають певні розбіжності. У дослідженні за основу взято українську модель, яка охоплює мовну, мовленнєву, соціокультурну, компенсаторну, освітню та когнітивну компетентності. У сучасному полілінгвальному середовищі акценти зміщуються із дотримання фонетичних норм на здатність до взаєморозуміння для забезпечення успішного спілкування. Методологічна база дослідження спирається на концепцію П'єра Бурдьє, відповідно до якої культурний капітал разом з економічним, соціальним і символічним формує сукупність ресурсів особистості, що визначають її соціальну позицію.

Висновки. Мовний капітал розглядається як одна із форм культурного капіталу, яка залежить від інтелектуальних, емоційних і вольових зусиль

особистості. Одним із найбільш досліджуваних аспектів цієї теми є економічна цінність мови, що сприяло поширенню терміна «комерціалізація мови». Проте зосередження на мовному капіталі лише з огляду на його перетворення на економічний капітал суттєво обмежує погляд на питання і нівелює можливості врахування інших переваг іншомовної комунікативної компетентності.

Вказано, що міжкультурна комунікативна компетентність, як невід'ємна частина програми із опанування будь-якої іноземної мови, допомагає розвинути і поглибити відчуття поваги до мови і культури, що вивчаються, усвідомити власну культуру і виробити необхідні навички задля компетентної, адаптивної комунікації будь-якою мовою.

Доведено, що важливу роль відіграє особистість викладача іноземної мови, який свідомо, підсвідомо чи несвідомо впливає на формування та \ або посилення стереотипів, оскільки замість того, щоб сприяти розвиткові міжкультурної комунікативної компетентності, може транслювати власні упередження, культурні шаблони й однобічні інтерпретації соціокультурної реальності, що обмежує формування критичного мислення, міжкультурної чутливості та відкритості здобувачів освіти до іншомовного середовища.

Ключові слова: *іншомовна комунікативна компетентність, полілінгвальне середовище, мовний капітал, міжкультурна комунікаційна компетентність, мовна освіта, фахівці немовних спеціальностей.*

Foreign Language Communicative Competence in a Multilingual Environment as a Multifaceted Personal Resource of Non-Language Major Specialists

Oleksandra Serhiivna Paskhal

Assistant Professor, Department of Psychology, Ukrainian State University of
Mykhailo Drahomanov

<https://orcid.org/0009-0001-9448-8902>

Abstract. The aim of the article is to investigate and analyze foreign-language communicative competence as a personal resource.

Research findings. The concept of communicative competence remains ambiguous, while its components, as presented in domestic and Western models, demonstrate certain discrepancies. This study is based on the Ukrainian model, which encompasses linguistic, speech, sociocultural, compensatory, educational, and cognitive competences. In the contemporary multilingual environment, the emphasis is shifting from strict adherence to phonetic norms toward the ability to achieve mutual understanding in order to ensure effective communication.

The methodological framework of the study relies on the concept of Pierre Bourdieu, according to which cultural capital, together with economic, social, and symbolic capital, constitutes a set of personal resources that determine an individual's social position.

Conclusions. Linguistic capital is considered as one of the forms of cultural capital that depends on the intellectual, emotional, and volitional efforts of the individual. One of the most extensively studied aspects of this issue is the economic value of language, which has contributed to the dissemination of the term “commercialization of language.” However, focusing on linguistic capital solely in terms of its conversion into economic capital significantly narrows the perspective and

diminishes consideration of other advantages of foreign-language communicative competence.

It is emphasized that intercultural communicative competence, as an integral component of any foreign language learning program, facilitates the development and deepening of respect for the language and culture being studied, promotes awareness of one's own culture, and fosters the skills necessary for competent and adaptive communication in any language.

It is demonstrated that the personality of the foreign language teacher plays a crucial role, as the teacher may consciously, subconsciously, or unconsciously influence the formation and/or reinforcement of stereotypes. Instead of fostering the development of intercultural communicative competence, the teacher may transmit personal biases, cultural patterns, and one-sided interpretations of sociocultural reality, thereby limiting the development of critical thinking, intercultural sensitivity, and learners' openness to the foreign-language environment.

Keywords: foreign-language communicative competence, multilingual environment, linguistic capital, intercultural communicative competence, language education, specialists in non-linguistic fields.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток транскультурного суспільства, інтеграція України в міжнародний освітній простір, цифровізація та інформатизація освіти висувають нові вимоги до підготовки майбутніх фахівців немовних спеціальностей. Висококваліфіковані спеціалісти мають володіти не лише професійними знаннями, а й мати компетентності у сфері іноземних мов і сучасних технологій. Наразі знання іноземної мови не тільки стає важливим фактором підвищення конкурентоспроможності фахівців, а й маркером інтелектуального розвитку особистості, а процеси глобалізації, які значно розширюють можливості комунікації, підкреслюють важливість розуміння мови як соціокультурного ресурсу.

Сучасне самовираження людини є штучним, оскільки не відображає внутрішню природу людини, а націлене на очікування суспільства. З огляду на це, способи самовираження хаотичні, контраверсійні та самопрезентаційні.

Зміни у сучасному соціокультурному просторі, що пов'язані зі стрімким розвитком цифрових та інформаційних технологій, висувають вимоги нового типу спілкування, навчання, презентації у суспільстві та ставлення до людини. Порухення соціальних контактів посилюється розбіжністю між людиною і природою, що є найбільш актуальною проблемою цифрового (інформаційного) суспільства. Глобальний інформаційний простір з його розвинутими технологіями і з психологією споживання сприймає людину насамперед як об'єкт маніпуляції, що позначається і на ставленні людини до себе та до власних компетентностей (знань, умінь, навичок тощо). З огляду на це, мова розглядається як інформативне джерело і показник внутрішнього психічного стану людини, а також вплив на нього зовнішнього соціального середовища, зокрема: ідеології, моральних, ціннісних і культурних норм. Аналіз еволюції вербальної та невербальної комунікації сприяє усвідомленню суперечностей і баченню проблем у відносинах людини зі світом. З огляду на це, зазначене є комунікаційною компетентністю сучасної людини, що містить міжкультурну й іншомовну компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика формування іншомовної комунікативної компетентності у сучасному освітньому просторі привертає значну увагу вітчизняних і зарубіжних дослідників, що відображає зростання інтересу до опанування іноземних мов загалом.

Аналіз наукової літератури свідчить про різноманітні підходи до визначення терміна «компетентність». Зокрема, в межах проекту «Tuning освітніх структур», започаткованого для гармонізації взаємозв'язку між результатами навчання, компетентностями і системою кредитів ECTS, компетентність визначається як динамічне поєднання когнітивних і

метакогнітивних навичок, знань і розуміння, міжособистісних, інтелектуальних і практичних умінь, а також етичних цінностей [34]. За визначенням Європейської рамки кваліфікацій для навчання протягом життя, компетентність є доведеною здатністю застосовувати знання, навички й особистісні, соціальні чи методологічні спроможності у професійній чи освітній діяльності, а також в особистому розвитку [33]. Згідно із Законом України «Про вищу освіту», «компетентність» визначається як динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, що визначає здатність особистості успішно здійснювати професійну та подальшу освітню діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти [7]. Це поняття розглядається і в Національній рамці кваліфікацій України, де визначено, що компетентність – здатність особистості до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, вміння, цінності та інші особисті якості [8].

У контексті зазначених підходів до визначення компетентності значна увага вітчизняних дослідників зосереджена на з'ясуванні ролі іншомовної компетентності у професійній підготовці фахівців різних галузей. Зокрема, Тараненко К. обґрунтовує значення іншомовних умінь для формування конкурентоспроможних менеджерів у глобалізованому економічному середовищі, розглядаючи іншомовну компетентність як невід'ємну складову професійної готовності [10]. Котлярова Л. підкреслює роль автентичних матеріалів та ситуативного навчання у формуванні професійно-комунікативних умінь у контексті ділової англійської мови [4], а Герасимчук Г., Ковальчук О. та Мельничук О. фіксують потребу в оновленні методичного інструментарію викладання іноземної мови професійного спрямування відповідно до сучасних вимог ринку праці [1].

Поряд із професійно-орієнтованим виміром активно досліджується структура та компонентний склад іншомовної комунікативної компетентності. Наріжна Л. аналізує цю компетентність у здобувачів освіти немовних спеціальностей, акцентуючи увагу на взаємозв'язку її складових та умовах ефективного формування [28]. Литвинова Т. розглядає формування міжкультурної комунікативної компетентності у процесі викладання іноземної мови, наголошуючи на необхідності інтеграції міжкультурного компонента як системоутворювального елемента навчального процесу [26]. Такий підхід суттєво розширює традиційне розуміння іншомовної підготовки, що підтверджується дослідженням Pundziuvienė D., яка обґрунтовує цінність немовних компетентностей, набутих у процесі вивчення англійської мови, для емоційного та соціального благополуччя особистості, виводячи проблематику за межі суто лінгвістичного аналізу [30].

Окремий дослідницький напрям стосується методів і технологій формування іншомовної комунікативної компетентності. Караманов О. та Ромашко О. розкривають дидактичний потенціал інформаційно-комунікаційних технологій для інтенсифікації мовної підготовки курсантів немовних спеціальностей [3]. Самборська Н. та Кравець О. обґрунтовують ефективність дискурсивної технології навчання, розкриваючи її потенціал для розвитку мовленнєвої взаємодії [9]. Ольшанський Д., Кисельова І. та Терещук М. доводять, що систематична робота з автентичними фаховими текстами розширює лексичний запас і сприяє розвитку професійного мислення іноземною мовою [6]. Досвід системної роботи з формування іншомовної комунікативної компетентності узагальнюють Мукан Н., Горохівська Т., Ієвлев О., Чубінська Н. та Кобрин В. на прикладі Національного університету «Львівська політехніка», демонструючи ефективність поєднання аудиторної та позааудиторної діяльності [5].

Міграційні процеси висвітлили важливість інтеграції міжкультурності у програми викладання мов. Це питання знайшло відображення в документах Ради Європи, присвячених полілінгвальній освіті, з акцентом на сприяння вивченню та викладанню мов країн-учасниць [16]. Зокрема, López-Rocha S. та Arévalo-Guerrero E. наголошують на необхідності досліджувати справжні культурні прояви, на противагу поверхневим аспектам, а також на актуальності усвідомлення ідентичності й вміння цінувати як відмінності, так і спільні риси [25].

У сучасному світі молодь формує компетентності не лише під час навчання у закладі вищої освіти, а й завдяки неформальній освіті, впливу навколишнього середовища й іншим чинникам [2]. Сучасне професійно-орієнтоване викладання іноземної мови є важливою складовою професійної підготовки майбутніх спеціалістів нефілологічних спеціальностей [11]. Рівень володіння іноземною мовою здобувачами вищої освіти немовних спеціальностей залежить від багатьох чинників, серед яких – ранній початок її вивчення, практичний досвід і використання неформальних можливостей для навчання [13], професійно-орієнтовані сучасні навчальні матеріали, залученість до міжнародної іншомовної спільноти, особиста зацікавленість і вмотивованість.

Водночас питання, чи може володіння іншомовною комунікативною компетенцією розглядатися як фактор, що сприяє накопиченню мовного капіталу, залишається недостатньо дослідженим. Сучасні наукові розвідки на цю тему здебільшого сфокусовані на двох ключових напрямках: аналізі значення мови як економічного ресурсу [24] та дослідженні статусу мов у контексті глобальної ролі англійської як сучасної лінгва франка [17]. З огляду на це, популярним стає термін «комодифікація мови» або перетворення мови на товар [19]. Наприклад, знання іноземної мови на ринку праці розглядається крізь економічну призму, як-от іноземна мова – це: додатковий дохід, вигідна інвестиція, конкурентна перевага, hard skill. Проте такий підхід, що переважно

оцінює мовний капітал з погляду матеріальної віддачі, звужує перспективи досліджень, залишаючи поза увагою інші аспекти й переваги формування іншомовної комунікативної компетентності в сучасному суспільстві. На важливість комунікативної компетентності для міжособистісної взаємодії вперше звернув увагу Хаймс, який стверджував, що знання мови не обмежується вивченням граматики та словника, а передбачає розуміння умов і контекстів її використання [20]. Варто зазначити, що природа комунікативної компетентності має процедурний характер. Це означає, що вона не може бути обмежена лише сукупністю відповідних знань, умінь і навичок, адже містить єдність мовних, інтелектуальних і особистісних чинників, які визначають готовність індивіда до участі у процесі комунікації відповідно до обставин.

У наукових колах продовжується активне обговорення визначення та складових іншомовної комунікативної компетентності. У сучасних дослідженнях виокремлюють два основних підходи до цього поняття: перший тлумачить іншомовну комунікативну компетентність як рівень опанування комунікативних технік чи як сукупність лінгвістичних, мовних і соціокультурних знань, умінь і навичок; другий – орієнтований на здатність і готовність до вільного спілкування іноземною мовою за будь-яких умов та обставин. Він зосереджений на індивідуально-особистісному факторі, акцентуючи увагу на готовності людини до комунікації, тобто певній схильності до активного і добровільного залучення у спілкування. В такій комунікативній установці об'єднуються всі мовні, інтелектуальні й особистісні ресурси учасника мовленнєвої взаємодії.

Таким чином, вона поєднується з мовними та дискурсивними компонентами комунікативної компетентності та є вирішальним фактором. Ця готовність не лише активує процес комунікації, але й дає змогу мовній особистості контролювати ситуацію спілкування, впливати на її розвиток, адаптуватися до змін і вносити власні пропозиції щодо тем для обговорення. Готовність до

комунікації може проявлятися через властивість спонтанної участі у спілкуванні, хоча цей зв'язок не завжди залишається стабільним. Щодо структури іншомовної комунікативної компетентності – науковці мають різні думки про кількість і зміст її компонентів. Проте більшість дослідників солідарні у важливості трьох основних складових: мовної, дискурсивної (мовленнєвої) та соціокультурної компетентностей.

Саме соціокультурна компетентність є так званою міжкультурною комунікативною компетентністю [25]. Міжкультурна комунікативна компетентність, як невід'ємна частина програми із опанування будь-якої іноземної мови, допомагає розвинути і поглибити відчуття поваги до мови та культури, що вивчаються, усвідомити власну культуру і виробити необхідні навички задля компетентної, адаптивної комунікації будь-якою мовою [15].

Методологічно дослідження із комунікативної компетентності ґрунтуються на міждисциплінарному підході, який поєднує педагогіку, психологію, соціологію та культурологію. Загалом іншомовна компетентність є складним, динамічним і багатогранним поняттям, що поєднує знання і практичні вміння, забезпечуючи здатність особистості ефективно використовувати іноземну мову у професійній діяльності, наукових дослідженнях і соціальній комунікації.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проведений аналіз засвідчує, що наявні дослідження зосереджені переважно на методичних аспектах формування іншомовної комунікативної компетентності (добір методів, технологій, навчальних матеріалів) або на її структурних компонентах (мовна, дискурсивна, соціокультурна складові). Водночас поза увагою залишається цілісне осмислення іншомовної комунікативної компетентності як особистісного ресурсу, що виходить за межі суто комунікативної функції і виступає формою мовного капіталу в розумінні П'єра Бурдьє. Зокрема, недостатньо досліджено механізми конверсії іншомовної компетентності в інші види капіталу – економічний, соціальний, символічний; не визначено роль

іншомовної комунікативної компетентності у формуванні емоційного інтелекту та особистісної ідентичності; не розкрито співвідношення контрольованих і неконтрольованих чинників у процесі накопичення мовного капіталу здобувачами вищої освіти немовних спеціальностей.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає в обґрунтуванні іншомовної комунікативної компетентності як форми мовного капіталу на основі концепції П'єра Бурдьє, визначенні механізмів конверсії цього капіталу в інші види індивідуальних ресурсів (економічний, соціальний, символічний, культурний) та з'ясування ролі контрольованих і неконтрольованих чинників у його формуванні у здобувачів вищої освіти немовних спеціальностей.

Виклад основного матеріалу дослідження. Іншомовна компетентність визначається як здатність доцільно використовувати граматично правильні форми, синтаксичні конструкції та розуміти семантичні елементи мовлення, структуровані відповідно до стандартів іноземної мови. Вона є основоположним компонентом іншомовної комунікативної компетентності, оскільки формує базу для вербального спілкування. Опанування іншомовною компетентністю передбачає здатність ефективно застосовувати комунікативні навички у чотирьох видах мовленнєвої діяльності: говорінні, слуханні (аудіюванні), читанні та письмі.

Соціокультурна компетентність насамперед охоплює знання про національні та культурні особливості країни, мова якої вивчається. Вона передбачає здатність порівнювати ці аспекти з культурою рідної країни та вирізняти спільне й відмінне між ними. Згідно з концепцією модернізації навчання у предметній сфері «Іноземні мови» до складу іншомовної комунікативної компетентності належить також компенсаторна компетентність, яка розвиває вміння знаходити вихід із ситуацій браку мовних засобів для отримання інформації чи спілкування, а також освітньо-інформаційна компетентність, яка спрямована на розвиток освітніх умінь і навичок,

ознайомлення зі способами й техніками самостійного вивчення мов і культур, зокрема з використанням засобів цифрових та інформаційних технологій.

Це дослідження ґрунтується на теорії французького соціолога П'єра Бурдьє, який запропонував концепцію мовного капіталу як різновиду культурного [14]. На його думку, мовний капітал може набувати трьох форм: інкорпорованої (нахили та здібності розуму і тіла); об'єктивованої (матеріальні носії знань, такі як книги чи словники); інституціоналізованої (знання, офіційно підтверджені дипломами чи сертифікатами). Іншомовна комунікативна компетентність може розглядатися як інтеграція комунікативних умінь і схильностей. Така інтеграція охоплює не лише вимірювані знання і навички, а й широкий спектр факторів, зокрема й особистісні якості, когнітивний інтерес, цінності, мотивацію й індивідуальні смисли. Вони формують мовний капітал, який є важливим ресурсом мовної особистості. Він вважається складовою культурного капіталу, а також разом з економічним (матеріальні ресурси), соціальним (мережа стійких знайомств і суспільне визнання) та символічним (престиж і репутація) утворює сукупність індивідуальних ресурсів сучасної людини [22]. Важливо зазначити, що згідно з концепцією Бурдьє, всі види капіталу взаємопов'язані та можуть трансформуватися один в одного, сприяючи підвищенню соціального статусу індивіда [29]. Це впливає на емоційний інтелект [18], розвиває здатність до рефлексії, сприяє усвідомленню власної ідентичності за допомогою живого спілкування. Мовна взаємодія є процесом, у якому особистість вчиться не лише говорити, а й слухати, аналізувати інші погляди, адаптуватися до змін. Таким чином, іноземна мова стає простором для самовиховання і розвитку етичної свідомості, а іншомовна комунікативна компетентність – особистісним ресурсом, накопичення якого надає доступ до інших видів капіталу завдяки їхній взаємній конверсії, а саме:

1) надає доступ до високостатусних та економічно вигідних професійних позицій на ринку праці (економічний і символічний капітали);

- 2) розширює спектр соціальних, професійних і особистих контактів, що дає можливість збільшувати мережі контактів (соціальний капітал);
- 3) забезпечує доступ до нових джерел інформації, що створює передумови для професійного й особистого зростання (культурний капітал);
- 4) сприяє особистісній ідентифікації, самопізнанню та збереженню суб'єктності (емоційний інтелект) [27].

Водночас досвід викладання іноземної мови здобувачам освіти у вищих закладах освіти нефілологічних спеціальностей демонструє, що оволодіння іншомовною комунікативною компетентністю є одним із найбільш складних завдань сучасної освіти. Її формування залежить не лише від контрольованих факторів, рівень розвитку яких можна систематично оцінювати (знань, навичок), але й від неконтрольованих чинників (мотивації, ціннісних установок, особистісного значення навчання).

Важливу роль відіграє особистість викладача іноземної мови, котрий свідомо, підсвідомо чи несвідомо впливає на формування та/або посилення стереотипів, оскільки замість того, щоб сприяти розвитку міжкультурної комунікативної компетентності, прискіпливо зосереджується виключно на мові як засобі комунікації, тоді як контекст, в якому вона відбувається, систематично недооцінюється або взагалі не береться до уваги.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що іншомовна комунікативна компетентність є не лише інструментом міжмовної комунікації, а й повноцінною формою мовного капіталу в розумінні концепції П'єра Бурдьє. Як інкорпорований культурний капітал вона охоплює не лише граматичні знання та комунікативні навички, а й ціннісні орієнтації, мотивацію, когнітивний інтерес та індивідуальні смисли, що формують готовність особистості до активної міжкультурної взаємодії.

Аналіз механізмів конверсії засвідчує, що іншомовна комунікативна компетентність здатна трансформуватися в інші види капіталу. В економічному

вимірі вона надає доступ до висококваліфікованих і конкурентоспроможних професійних позицій на глобальному ринку праці. В соціальному – розширює мережі контактів, забезпечуючи включення у міжнародні професійні та академічні спільноти. В культурному – відкриває нові джерела інформації, сприяючи безперервному професійному й особистісному зростанню. В символічному – підвищує престиж і репутацію фахівця. Окрім того, мовна взаємодія сприяє розвитку емоційного інтелекту, здатності до рефлексії та усвідомлення власної ідентичності.

Встановлено, що формування іншомовної комунікативної компетентності як мовного капіталу залежить від поєднання контрольованих факторів (знання, навички, методичний інструментарій) і неконтрольованих чинників (мотивація, ціннісні установки, особистісне значення навчання). Аналіз вітчизняного досвіду підтвердив важливість професійно-орієнтованого підходу до викладання іноземних мов, інтеграції дискурсивних технологій, проблемно-пошукових методів та інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес. Водночас зафіксовано, що методичні зусилля часто зосереджуються виключно на мові як засобі комунікації, тоді як соціокультурний і міжкультурний контексти систематично недооцінюються, що обмежує формування цілісного мовного капіталу.

Подальші перспективи досліджень пов'язані з емпіричною верифікацією запропонованої моделі конверсії мовного капіталу, розробкою інструментарію вимірювання неконтрольованих чинників формування іншомовної комунікативної компетентності, а також аналізом ролі викладача як медіатора між мовним і культурним капіталами у процесі підготовки фахівців немовних спеціальностей.

Список використаних джерел

1. Герасимчук Г. А., Ковальчук О. М., Мельничук О. В. Особливості викладання іноземної мови професійного спрямування для здобувачів освіти

немовних спеціальностей ЗВО. Академічні студії. Серія: Педагогіка. 2024. № 2. С. 12–18. URL: <http://ecoi.dea.kiev.ua/index.php/pedagogy/article/download/591/550>

2. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. 2-ге вид., допов. Рівне: Волинські обереги, 2011.

3. Караманов О., Ромашко О. Педагогічні умови формування іншомовної компетентності курсантів немовних спеціальностей засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2025. № 1 (31). С. 48–56. URL: <http://psv.udpu.edu.ua/article/view/333385/322311>

4. Котлярова Л. Б. Ділова англійська мова професійного спрямування для здобувачів вищої освіти немовних спеціальностей. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. 2023. № 179 (23). С. 66–71. URL: <https://visnyk.chnpu.edu.ua/index.php/visnyk/article/download/223/241>

5. Мукан Н., Горохівська Т., Ієвлєв О., Чубінська Н., Кобрин В. Формування іншомовної комунікативної компетентності фахівця (досвід Національного університету «Львівська політехніка»). Академічні візії. 2023. № 25. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/download/737/673>

6. Ольшанський Д. В., Кисельова І. І., Терещук М. О. Формування англомовної комунікативної компетентності здобувачів освіти немовних спеціальностей на основі читання фахової літератури. Інноваційна педагогіка. 2024. № 67 (2). С. 141–146.

7. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

8. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011>

9. Самборська Н. М., Кравець О. Є. Формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів освіти закладів вищої освіти за допомогою дискурсивної технології навчання. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2022. № 2 (9). С. 99–103.
10. Тараненко К. С. Іншомовна компетентність як складова професійної підготовки майбутніх менеджерів. *Economic Synergy*. 2025. № 1. С. 151–162. URL: <https://es.istu.edu.ua/EconomicSynergy/article/download/263/192>
11. Фещук А. Професійно-орієнтоване навчання іноземної мови здобувачів освіти немовних спеціальностей. 2016. С. 47.
12. Aparici M., Rosado E., Tolchinsky L. Multilingual use assessment questionnaire. *Frontiers in Communication*. 2024.
13. Ashton K. Factors affecting foreign language achievement. 2014.
14. Bourdieu P. *Distinction: a social critique of the judgement of taste*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1984.
15. Byram M. *Teaching and assessing intercultural communicative competence*. London: Routledge, 2022.
16. *Common European framework of reference for languages: companion volume*. Strasbourg: Council of Europe, 2020.
17. Crystal D. *English as a global language*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
18. Goleman D. *Emotional intelligence*. Updated ed. New York: Bantam Books, 2018.
19. Heller M. The commodification of language. *Annual Review of Anthropology*. 2010. Vol. 39. P. 101–114.
20. Hymes D. On communicative competence. In: *Sociolinguistics*. 1972. P. 269–293.

21. Kharkhurin A. V. Plurilingual creativity approach. Bilingualism: Language and Cognition. 2024.
22. Kramersch C. Language as symbolic power. Cambridge: Cambridge University Press, 2020.
23. Languages matter: global guidance on multilingual education. Paris: UNESCO, 2025.
24. Lippi-Green R. English with an accent: language, ideology, and discrimination in the United States. London: Routledge, 1997.
25. López-Rocha S., Arévalo-Guerrero E. Culture and language in context: intercultural communicative competence. 2014.
26. Lytniova T. Formation of intercultural communicative competence of students of non-linguistic specialties in the process of foreign language teaching. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»). 2025. № 54. С. 26–35. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/45003/1/1.pdf>
27. Multilingual use and linguistic identity. Frontiers in Communication. 2024. Vol. 9. DOI: <https://doi.org/10.3389/fcomm.2024.1394727>
28. Narizhna L. Foreign language communicative competence of students of non-linguistic specialties. Актуальні питання гуманітарних наук. 2024. № 75, ч. 2. С. 177–182. URL: https://www.apfn-journal.in.ua/archive/75_2024/part_2/75-2_2024.pdf
29. Norton B. Language, identity, and power in global contexts. 2023.
30. Pundziuvienė D. The value of non-linguistic competences: learning English for better emotional and social wellbeing. Public Security and Public Order. 2023. № 32. P. 64–76. URL: <https://ojs.mruni.eu/ojs/vsvt/article/download/8443/5950>
31. Schroedler T. The value of foreign language learning: a study of the German context. 2018.
32. Skills outlook: building skills for life. Paris: OECD, 2023.

33. The European qualifications framework for lifelong learning. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2008.
34. Tuning educational structures in Europe: reference points for the design and delivery of degree programmes. Bilbao: University of Deusto, 2008.